

СХВАЛЕНО

Протокол педагогічної ради

№1 від 31 серпня 2021р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Устянської
загальноосвітньої школи І-ІІ ст.

П. Я. Романюк

31 серпня 2021р.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Устянської загальноосвітньої школи І-ІІ ступенів

на 2021-2022 н.р.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Вступ

- 1.1. Призначення ЗЗСО та засоби його реалізації.
- 1.2. Мета освітньої програми.
- 1.3. Нормативно-правова база Освітньої програми.
- 1.4. Термін реалізації програми.
- 1.5. Структура програми.
- 1.6. Напрями реалізації.
- 1.7. Контроль і корекція.
- 1.8. Принципи реалізації Освітньої програми.
- 1.9. Структура навчального року.

РОЗДІЛ ІІ. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

- 2.1. Загальний обсяг навчального навантаження.
- 2.2. Навчальний план.
- 2.3. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.
- 2.4. Очікувані результати навчання за освітніми галузями.
- 2.5. Форми організації освітнього процесу.
- 2.6. Вимоги до осіб, які можуть розпочинати навчання за програмою.

РОЗДІЛ ІІІ. ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ШКОЛИ ІІ СТУПЕНЯ

- 3.1. Загальний обсяг навчального навантаження.
- 3.2. Навчальний план.
- 3.3. Перелік навчальних програм.
- 3.4. Очікувані результати навчання здобувачів освіти (реалізація наскрізних ліній ключових компетентностей).
- 3.5. Реалізація навчання за наскрізними лініями.
- 3.6. Форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Вступ

1.1. Призначення ЗЗСО та засоби його реалізації

Відповідно до статті 1 Закону України «Про освіту» заклад загальної середньої освіти реалізує автономію, що означає право суб'єкта освітньої діяльності на самоврядування, яке полягає в його самостійності, незалежності та відповідальності у прийнятті рішень щодо академічних (освітніх), організаційних, фінансових, кадрових та інших питань діяльності.

В освітньому процесі реалізується академічна свобода, що передбачає самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова, думки і творчості, поширення знань та інформації, вільного оприлюднення і використання результатів наукових досліджень (стаття 1 Закону України «Про освіту»).

Освітня програма ЗЗСО є єдиним комплексом освітніх компонентів (предметів вивчення, дисциплін, індивідуальних завдань, контрольних заходів тощо), спланованих і організованих для досягнення визначених результатів навчання (стаття 1 Закону України «Про освіту»).

Основою для розроблення освітньої програми є стандарти освіти відповідного рівня.

Освітня програма містить:

вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою;

перелік освітніх компонентів та їх логічну послідовність;

загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти;

структуру програми.

Освітня програма передбачає освітні компоненти для вільного вибору здобувачів освіти.

Закладом освіти використано типові програми, які розробляються і затверджуються відповідно до Закону України «Про освіту» та спеціальних законів.

Освітня програма має корекційно-розвитковий складник для осіб з особливими освітніми потребами (стаття 33 Закону України «Про освіту»).

Освітній процес у ЗЗСО є системою науково-методичних і педагогічних заходів, спрямованих на розвиток особистості шляхом формування та застосування її компетентностей (стаття 1 Закону України «Про освіту»).

Освітня діяльність у ЗЗСО передбачає діяльність суб'єкта освітньої діяльності, спрямовану на організацію, забезпечення та реалізацію освітнього процесу у формальній та/або неформальній освіті (стаття 1 Закону України «Про освіту»).

Освітня діяльність у ЗЗСО здійснюється на засадах особистісного, компетентнісного та діяльнісного підходів.

Особистісний підхід – це найважливіший принцип психолого-педагогічної науки, що передбачає створення активного освітньо-виховного середовища та облік своєрідності індивідуальності в розвитку і саморозвитку. Саме цей принцип визначає положення дитини у виховному процесі, означає визнання його активним суб'єктом діяльності, а отже, становлення суб'єкт-суб'єктних відносин.

Компетентнісний підхід — спрямованість освітнього процесу на досягнення результатів, якими є такі ієрархічно підпорядковані компетентності учнів, як ключова, загальнопредметна і предметна.

Діяльнісний підхід в освіті - спрямованість освітнього процесу на розвиток ключових компетентностей і наскрізних умінь особистості, застосування теоретичних знань на практиці, формування здібностей до самоосвіти і командної роботи, успішну інтеграцію в соціум і професійну самореалізацію.

Освітня діяльність ЗЗСО спрямована на формування **компетентностей** здобувачів освіти, що є динамічною комбінацією знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначають здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність (стаття 1 Закону України «Про освіту»).

Призначення школи полягає в наданні якісної повної загальної освіти дітям шкільного віку мікрорайону школи, забезпеченні їх всебічного розвитку, виховання і самореалізації особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності. Досягнення цієї мети забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності. Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, вміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми. Освітня програма, що реалізується в закладі, спрямована на: формування в учнів сучасної наукової картини світу; виховання працьовитості, любові до природи; розвиток в учнів національної самосвідомості; формування людини та громадянина, яка прагне вдосконалювання та перетворення суспільства; інтеграцію особистості в систему світової та національної культури; рішення задач, формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві; виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей інших народів в умовах багатонаціональної держави; створення основи для усвідомленого відповідального вибору та наступного освоєння професійних освітніх програм; формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення тощо.

Модель випускника Нової Української Школи – це необхідна основа для сміливих і успішних кроків у своє майбутнє. Всі інші здобутки у сфері компетентності може принести людині лише наполеглива цілеспрямована праця, бажання вчитися і ділитися досвідом з іншими. Випускник школи має міцні знання і вміло користується ними. Знання та вміння отримані учнем тісно взаємопов'язані з його ціннісними орієнтирами. Набуті життєві компетентності випускник вміло використовує для успішної самореалізації у житті, навчанні та праці. Він вміє критично мислити, логічно обґрунтовувати позицію, виявляти ініціативу, творити, вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення. Наш випускник – це передусім людина творча, з великим потенціалом саморозвитку та самореалізації, широким спектром особистості: випускник школи добре проінформована особистість; прагне до самоосвіти та вдосконалення; готовий брати активну участь у суспільно-культурному житті громади, держави; є свідомим громадянином, готовим відповідати за свої вчинки; свідомо ставиться до свого здоров'я та довкілля; мислить креативно, використовуючи увесь свій творчий потенціал. Випускник компетентний у ставленні до життя — реалізує себе через самопізнання, саморозуміння та інтелектуальну культуру. Випускник початкових класів має знання, уміння та навички, передбачені стандартом початкової освіти. Він упевнений у собі, старанний, працелюбний, самостійний, дисциплінований, вмотивований на досягнення успіху, вміє слухати і чути, критично мислити і має почуття самоконтролю, навички навчальної діяльності, культуру поведінки і мови, основи особистої гігієни і здорового способу життя. Випускник базової основної школи володіє певними якостями і вміннями на рівні вимог державних освітніх стандартів успішно засвоює загальноосвітні програми

з усіх предметів шкільного навчального плану; має систему розумових навичок (порівняння, узагальнення, аналіз, синтез, класифікацію, визначення головного);

володіє основами комп'ютерної грамотності; знає свої громадянські права і вміє їх реалізувати; оцінює свою діяльність з погляду моральності та етичних цінностей; дотримується правил культури поведінки і спілкування; веде здоровий спосіб життя; готовий до форм і методів навчання, використовуваних у старших класах. Наш випускник – свідомий громадянин і патріот своєї країни, готовий до сміливих і успішних кроків.

1.2. Мета освітньої програми

- реалізація предметного і надпредметного змісту навчання, що забезпечує розвиток здібностей дитини, становлення її як повноцінної, соціально активної, конкурентоздатної особистості, яка володіє ключовими компетентностями (вільне володіння державною мовою; здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами; математична компетентність; компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій; інноваційність; екологічна компетентність; інформаційно-комунікаційна компетентність; навчання впродовж життя; громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей; культурна компетентність; підприємливість та фінансова грамотність);
- **забезпечення** діяльній спрямованості навчання, яке передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практичну його спрямованість;
- реалізацію в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків;
- наскрізних ліній, що є засобом інтеграції ключових і загально предметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів;
- зосередження педагогічного колективу на цілеспрямованості, системності і єдності діяльності в змісті освіти.

1.3. Нормативно - правове забезпечення

З урахуванням поетапного переходу закладів освіти на здійснення діяльності за новим Державним стандартом у 2021-2022 навчальному році освітня програма школи розроблялася на основі:

- для 1-2 класів – Державний стандарт початкової освіти (2018), типових освітніх програм (наказ МОН від 08.10.2019 № 1272);
- для 3-4 класів – Державного стандарту початкової освіти (2018), типових освітніх програм (наказ МОН від 08.10.2019 № 1273).

У 5-9 класах освітній процес здійснюватиметься відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затверджена наказом МОН від 20.04.2018 № 405.

1.4. Термін реалізації:

2021–2022 навчальний рік.

1.5. Структура програми:

I розділ – початкова освіта,

II розділ – базова середня освіта.

Кожна з них визначає:

1. Загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення.
2. Очікувані результати навчання учнів.
3. Рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.
4. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Типовою освітньою програмою.

1.6. Напрями реалізації:

Згідно з чинним законодавством організувати освітній процес відповідно до рівнів типових освітніх програм трьох ступенів навчання:

I ступінь – початкова освіта тривалістю чотири роки;

II ступінь – базова середня освіта тривалістю п'ять років.

1. При реалізації освітньої програми забезпечити:
  - логічну послідовність вивчення предметів, що розкривається у відповідних навчальних програмах;
  - рекомендовані форми організації освітнього процесу, основними формами якого є різні типи уроку: формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок. Також рекомендованими формами організації освітнього процесу є екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо;
  - використання в освітньому процесі сучасних інноваційних технологій, систем (методик) навчання;
  - науково-дослідницьку діяльність, участь у проектах;
  - роботу з обдарованими дітьми;
  - навчання дітей з особливими освітніми потребами.
2. Здійснити навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, зокрема підручниками та навчальними посібниками, схваленими Міністерством освіти і науки України.
3. Спрямувати освітній процес на задоволення потреб учнів у виборі програм навчання.
4. Запровадити в освітній процес школи сучасні технології навчання, зокрема: проектні, інформаційно-комунікаційні, критичного мислення, інтерактивні технології, рейтингового оцінювання, окремі освітні тренди.
5. Враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальні освітні потреби учнів, особливості регіону, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення сформувати варіативну складову навчального плану, спрямувати її на підсилення предметів інваріантної складової. запровадження факультативів, курсів за вибором, що розширюють обрану закладом освіти спеціалізацію, розвивають індивідуальну орієнтованість особистості та формують її всебічний розвиток.
6. Реалізувати навчання за наскрізними лініями через: організацію розвивального освітнього середовища, роботу в проектах, позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.
7. Врахувати вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти.
8. Створити умови для навчання дітей з особливими освітніми потребами.

1.7. Контроль і корекція:

- реалізувати проект «Шкільний моніторинг як інструмент системи внутрішнього забезпечення якості освіти»;
- виробити критерії оцінки реалізації освітньої програми.

1.8. Контроль і корекція:

- забезпечення якості освіти та якості освітньої діяльності;
- забезпечення рівного доступу до освіти без дискримінації за будь-якими ознаками, у тому числі за ознакою інвалідності;
- розвиток інклюзивного освітнього середовища;
- забезпечення універсального дизайну та розумного пристосування;
- науковий характер освіти;
- цілісність і наступність системи освіти;
- прозорість і публічність прийняття та виконання управлінських рішень;
- відповідальність і підзвітність закладу освіти перед громадою;
- інтеграція з ринком праці;
- нерозривний зв'язок із світовою та національною історією, культурою, національними традиціями;
- свобода у виборі видів, форм і темпу здобуття освіти, освітньої програми, закладу освіти, інших суб'єктів освітньої діяльності;
- гуманізм;
- демократизм;
- єдність навчання, виховання та розвитку;
- виховання патріотизму, поваги до культурних цінностей українського народу, його історико-культурного надбання і традицій;
- формування усвідомленої потреби в дотриманні Конституції та законів України, нетерпимості до їх порушення;
- формування поваги до прав і свобод людини, нетерпимості до приниження її честі та гідності, фізичного або психічного насильства, а також до дискримінації за будь-якими ознаками;
- формування громадянської культури та культури демократії;
- формування культури здорового способу життя, екологічної культури і дбайливого ставлення до довкілля;
- невтручання політичних партій в освітній процес;
- невтручання релігійних організацій в освітній процес (крім випадків, визначених Законом України «Про освіту»).

1.9. Структура навчального року:

I семестр – з 01 вересня по 31 грудня 2021 року

II семестр – з 18 січня по 231 травня 2022 року

КАНІКУЛИ:

ОСІННІ – з 25 жовтня по 30 жовтня 2021 року

ЗИМОВІ – з 01 січня по 16 січня 2022 року

ВЕСНЯНІ – з 28 березня по 03 квітня 2022 року

РОЗДІЛ II

ПОЧАТКОВА ОСВІТА

2.1. Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1 класу НУШ (1 цикл) визначено 805 годин/навчальний рік, 2 клас НУШ (1 цикл) – 875 годин /навчальний рік. 3 клас НУШ (2 цикл) – 910 годин/навчальний рік, 4 класи 910 годин/навчальний рік НУШ (2 цикл)

2.2. Навчальний план школи

Таблиця розподілу навчального часу в початковій школі (1-2 класи)

2021-2022 навчальний рік

Назва освітньої галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тижень у класах		Всього	Підпис методиста
		1 клас	2 клас		
Кількість учнів		7	9	16	
Інваріативний складник					
Мовно-літературна	Українська мова	7	3,5	10,5	
	Читання		3,5	3,5	
Іншомовна	Іноземна мова (англійська)	2	3	5	
Математична	Математика	4	4	8	
Я досліджую світ (природнича, громадянська історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)	Я досліджую світ	3	3	6	
Технологічна	Технології та дизайн	1	1	2	
Інформатична	Інформатика		1	1	
Мистецька	Музичне мистецтво	1	1	2	
	Образотворче мистецтво	1	1	2	
Фізкультурна	Фізична культура	3	3	6	
Разом інваріативної складової		19+3	21+3	40+6	
Варіативний складник					
Додаткові години для вивчення предметів освітньої галузі, проведення індивідуальних консультацій та групових занять					
Разом варіативної складової		-	-	-	
Гранично допустиме тижневе навантаження учня		20	22	42	
Сумарна кількість навчальних годин		22	24	46	

Таблиця розподілу навчального часу в початковій школі (3-4 класи)

2021-2022 навчальний рік

Назва освітньої галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах		Всього	Підпис методиста
		3 клас	4 клас		
Кількість учнів		7	13	20	
Інваріативний складник					
Мовно-літературна	Українська мова	3,5	3,5	7	
	Літературне читання	3,5	3,5	7	
Іншомовна	Іноземна мова (англійська)	3	3	6	
Математична	Математика	5	5	10	
Я досліджую світ (природнича, громадянська історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)	Я досліджую світ	3	3	6	
Технологічна	Технології та дизайн	1	1	2	
Інформатична	Інформатика	1	1	2	
Мистецька	Музичне мистецтво	1	1	2	
	Образотворче мистецтво	1	1	2	
Фізкультурна	Фізична культура	3	3	6	
Разом інваріативної складової		22+3	22+3	44+6	
Варіативний складник					
Додаткові години для вивчення предметів освітньої галузі, проведення індивідуальних консультацій та групових занять					
Предмет за вибором:					
Українська мова			1	1	
Разом варіативної складової					
Гранично допустиме тижневе навантаження учня		23	23	46	
Сумарна кількість навчальних годин		25	26	51	

2.3.Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Відповідно до робочого навчального плану для початкової школи з навчанням українською мовою, розробленого на підставі типової освітньої програми початкової освіти під керівництвом О.Я.Савченко:

- здійснено розподіл навчального навантаження на тиждень;
- встановлено погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання;
- визначено гранично допустиме тижневе навантаження учнів, що забезпечує реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87, через окремі предмети.

Інтегровано вивчається навчальний предмет «Я досліджую світ». При вивченні інтегрованого предмету «Я досліджую світ» здійснюється розподіл годин між освітніми галузями: природнича, громадянська, історична, соціальна і здоров'язбережна – разом 3 год./тиждень для учнів 1 – 4 класу.

Відповідно до наказу МОНУ від 20.04.2018 р. № 407 закладом освіти визначено загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1 – 4-х класів:

- для 1-х класів – 805 годин/навчальний рік,
- для 2-х класів – 875 годин/навчальний рік,
- для 3-х класів – 910 годин/навчальний рік,
- для 4-х класів – 910 годин/навчальний рік.

Варіативна складова навчального плану спрямована на підсилення вивчення української мови (за навчальними програмами для учнів закладів загальної середньої освіти I ступеня).

Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів.

Відповідно до Загальних положень типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти I ступеня, затверджених наказом МОНУ від 20.04.2018 р. № 407, освітню програму укладено за такими освітніми галузями: мовно-літературна (мовний і літературний компоненти) та іншомовна (англійська мова), математична (математика), я досліджую світ (природнича, громадянська, історична, соціальна, здоров'язбережувальна). До предметів, які вивчаються в початковій школі відносяться: українська мова (мова, читання, літературне читання), іноземна (англійська) мова, математика, я досліджую світ, образотворче мистецтво, музичне мистецтво, трудове навчання, інформатика, основи здоров'я, фізична культура.

Зміст предметів, які вивчаються в початковій школі, закладений в переліку навчальних програм для учнів закладів загальної середньої освіти I ступеня. Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Оцінювання навчальних досягнень учнів 1-2 класів здійснюється вербально. Оцінювання учнів 3-4 класів здійснюється рівнево, результати його в кінці навчального року відображаються у Класному журналі та Свідоцтві досягнень.

Відповідно до чинного законодавства при визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативна тривалість уроків у 1 класі – 35 хвилин, 2 – 4 класів – 40 хвилин.

2.4.Очікувані результати навчання та формування компетентностей учнів

Освітня програма спрямована на реалізацію мети та завдань освітніх галузей, визначених у Державному стандарті початкової загальної освіти, що забезпечує формування у молодших школярів ключових компетентностей, які реалізуються через вміння вчитися, здатність логічно міркувати, вміння критично мислити, готовність розв'язувати проблеми із застосуванням досвіду практичної діяльності для вирішення повсякденних задач, вміння працювати в команді тощо. Крім того, навчання в 1 – 4 класах сприятиме виробленню в учнів передумов самостійного пошуку й аналізу інформації, фінансової грамотності та підприємницьких навичок.

Такі ключові компетентності, як вміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й вміння у реальних життєвих ситуаціях.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Тому доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

2.5.Форми організації освітнього процесу

Відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти I ступеня педагогічний колектив запроваджує такі форми організації освітнього процесу:

- різні типи уроків:
- екскурсії,
- віртуальні подорожі,
- спектаклі,
- квести, флешмоби, аукціони, батли, які вчитель може організовувати у межах уроку або в позаурочний час.

2.6.Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою

У відповідності до Закону України «Про освіту» початкова освіта здобувається, як правило, з шести років.

Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося шість років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться 5 років і 8 місяців. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

РОЗДІЛ ІІІ

БАЗОВА СЕРЕДНЯ ОСВІТА

(Впровадження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392).

3.1. Загальний обсяг навчального навантаження.

Програма розроблена відповідно до наказу Міністерства освіти і науки від 20.04.2018 року №405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти ІІ ступеня». Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін. Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9-х класів школи складає 5845 годин/навчальний рік: для 5 класу – 1050 годин/навчальний рік, для 6 класу – 1155 годин/навчальний рік, для 7 класу – 1172,5 годин/навчальний рік, для 8 класу – 1207,5 годин/навчальний рік, для 9 класу – 1260 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах закладів загальної середньої освіти ІІ ступеня (далі – навчальний план).

3.2. Навчальний план.

Таблиця розподілу навчального часу в основній школі

2021-2022 навчальний рік

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах					Всього	Підпис методиста
		5	6	7	8	9		
Кількість учнів		7	12	6	14	10	49	
Інваріантна складова								
Мови і літератури	Українська мова	3,5	3,5	2,5	2	2	13,5	
	Українська література	2	2	2	2	2	10	
	Зарубіжна література	2	2	2	2	2	10	
	Іноземна мова (англійська)	3	2	2	2	2	11	
	Іноземна мова (німецька)	2	2	2	2	2	10	
Суспільствознавство	Історія України	1	1	1	1,5	1,5	6	
	Всесвітня історія	-	1	1	1	1	4	
	Основи правознавства	-	-	-	-	1	1	
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	1	1	1	-	4	
	Образотворче мистецтво	1	1	1	-	-	3	
	Мистецтво	-	-	-	-	1	1	
Математика	Математика	4	4	-	-	-	8	
	Алгебра	-	-	2	2	2	6	
	Геометрія	-	-	2	2	2	6	
Природознавство	Природознавство	2	-	-	-	-	2	
	Біологія	-	2	2	2	2	8	
	Географія	-	2	2	2	1,5	7,5	
	Фізика	-	-	2	2	3	7	

	Хімія	-	-	1,5	2	2	5,5	
Технології	Трудове навчання, креслення	2	2	1	1	1	7	
	Інформатика	1	1	1	2	2	7	
Здоров'я, фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1	1	5	
	Фізична культура	3	3	3	3	3	15	
Разом інваріантної складової		25,5	27,5	29+3	29,5+	31+	142,5+	
		+3	+3		3	3	15	
Варіативна складова								
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		2	1	-	0,5	0,5	4	
Факультатив «Основи християнської етики»		1	1	-	-	-	2	
Предмет за вибором	Математика	1	-	-	-	-	1	
Курс за вибором	Початкова військова підготовка	-	-	-	0,5	0,5	1	
Разом варіативної складової		2	1	-	0,5	0,5	4	
Гранично допустиме тижневе навантаження учня		28	31	32	33	33	157	
Всього (без урахування поділу класів на групи)		30,5	31,5	32	33	34,5	161,5	

Навчальний план вміщує зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів

Варіативна складова навчальних планів використана на:

- підсилення предметів інваріантної складової;
- запровадження факультативів з курсу «Основи християнської етики», курсу за вибором «Початкова військова підготовка», що розширюють світогляд учнів школи.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлена відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту» .

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі.

У школі запроваджено навчання учнів з особливими потребами. Воно проводиться за висновками про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини, проведену фахівцями Мельнице-Подільського інклюзивно-ресурсного центру.

Індивідуальний навчальний план
учня 9 класу Устянської загальноосвітньої школи І-ІІ ступенів
Слободяна Івана Івановича
на 2021-2022 н. р. за програмою загальноосвітньої школи

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах					
		5	6	7	8	9	Всього
	<i>Інваріантна складова</i>						
Мови і літератури	Українська мова	-	-	-	-	2	2
	Українська література	-	-	-	-	1	1
	Іноземна мова	-	-	-	-	1	1
	Зарубіжна література	-	-	-	-	0,5	0,5
Суспільство знавство	Історія України	-	-	-	-	0,5	0,5
	Всесвітня історія	-	-	-	-	0,5	0,5
	Правознавство	-	-	-	-	0,5	0,5
Мистецтво	Мистецтво	-	-	-	-	1	1
Математика	Математика	-	-	-	-	2	2
Природознавство	Біологія	-	-	-	-	1	1
	Хімія	-	-	-	-	0,5	0,5
	Фізика	-	-	-	-	0,5	0,5
	Географія	-	-	-	-	1	1
Технології	Трудове навчання	-	-	-	-	0,5	0,5
	Інформатика	-	-	-	-	1	1
Здоров'я, фізична культура	Основи здоров'я	-	-	-	-	0,5	0,5
Разом		-	-	-	-	14	14
Додаткові години на предмети інваріантної складової, курси за вибором, індивідуальні та групові заняття		-	-	-	-	-	-
Гранично допустиме навчальне навантаження на учня (без корекційно-розвиткових занять)		-	-	-	-	14	14
Сумарна кількість годин інваріантної і варіативної складових		-	-	-	-	14	14

3.3. Перелік навчальних програм для учнів закладів загальної середньої освіти II ступеня

№ п/п	Назва навчальної програми
-------	---------------------------

1.	Українська мова
2.	Українська література
3.	Біологія
4.	Всесвітня історія
5.	Географія
6.	Зарубіжна література
7.	Інформатика
8.	Історія України
9.	Математика
10.	Мистецтво
11.	Основи здоров'я
12.	Природознавство
13.	Трудове навчання
14.	Фізика
15.	Фізична культура
16.	Хімія
17.	Іноземні мови

3.4. Очікувані результати навчання учнів визначаються в рамках навчальних програм для учнів закладів загальної середньої освіти II ступеня (затверджені наказами МОН України (затверджені наказами МОН від 07.06.2017 № 804 та від 23.10.2017 № 1407). Оцінювання навчальних досягнень учнів основної школи здійснюється за 12-бальною шкалою (відповідно до наказу МОН України від 21.08.2013 року № 1222 «Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти»).

Результати навчання повинні зробити внесок у формування ключових компетентностей учнів:

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних</p>

Компоненти

формулювань.

Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем

Уміння:здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.

2 Спілкування іноземними мовами

Ставлення:критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.

Навчальні ресурси:підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.

Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.

3 Математична компетентність

Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.

Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації

4 Основні компетентності у природничих науках і

Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у доквіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.

№ з/П **Ключові компетентності**
технологіях

Компоненти

Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій.
усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях

Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу

Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.

5 Інформаційно-цифрова компетентність

Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.

Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів

Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.

6 Уміння вчитися впродовж життя

Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.

Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії

Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.

7 Ініціативність і підприємливість

Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий

Компоненти

успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.

Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)

Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.

Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.

Навчальні ресурси: завдання соціального змісту

Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).

Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.

Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва

Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.

Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового

8 Соціальна і громадянська компетентності

9 Обізнаність і самовираження у сфері культури

10 Екологічна грамотність і здорове життя

№ з/П **Ключові компетентності**

Компоненти

способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.

Педагогічному колективу закладу освіти приділити значну увагу організації навчання через наскрізні лінії, які є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів, а також соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях:

3.5. Реалізація навчання за наскрізними лініями:

Напрямки

Зміст

організація навчального середовища

· формування духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

· впровадження інтерактивних методів навчання з використанням компетентнісного підходу (урок-квест, інтегрований урок, бінарний урок,);

окремі предмети

· реалізація надпредметних, міжкласних та загальношкільних освітніх проєктів;

· систематичне проблемне навчання на основі ускладнених міжпредметних та надпредметних тем
організація тематичних днів та тижнів, пізнавальні квести, флешмоби

позакласна навчальна робота

робота гуртків

3.6. Форми організації освітнього процесу та інструменти внутрішнього забезпечення якості освіти

Основними формами організації освітнього процесу вважати різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу є екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо.

Форми організації освітнього процесу уточнюються та розширюються у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей створити умови для проведення навчально-практичних занять з різних предметів як функції перевірки та оцінювання досягнення компетентностей учнів. Спрямувати роботу вчителів на проведення занять в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі роботу учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.